

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2003:77 av Maria Wallhager m fl (fp) om utjämnings-systemets effekter på tillväxten och utvecklingsfrågorna i Stockholmsregionen

Föredragande landstingsråd: Dag Larsson

Ärendet

Motionärerna föreslår att regionplane- och trafiknämnden får i uppdrag att utreda framtida effekter på tillväxt-, utvecklings-, och kompetensfrågorna för Stockholmsregionen.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt regionplane- och trafiknämnden att undersöka förutsättningarna, för en objektiv heltäckande undersökning av den samlade statliga nivåns påverkan på tillväxten och välfärden i Stockholms län.

att därmed anse motionen besvarad.

De tre motionärerna föreslår att Regionplane- och trafiknämnden skall utreda framtida effekter av skatteutjämningsystemet på tillväxt-, utvecklings- och kompetensfrågorna i Stockholmsregionen. Liknande förslag har tidigare varit uppe för behandling i Regionplane- och trafiknämnden där kraven har avvisats.

Den viktigaste uppgiften som Regionplane- och trafikkontoret arbetar med är Regionplanen. I det löpande arbetet ingår att bevaka omvärldens beslut och vilka effekter dessa får för Stockholms läns landsting, både på lång och kort sikt.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Det ligger en poäng i att utreda hur stockholmsregionen påverkas av statliga beslut, exempelvis investeringar, myndighetsplaceringar etcetera, och hur den nationella politiken i stort påverkar vår region. Regionplane- och trafiknämndens arbete med att försöka vara med och förbättra den nationella storstadspolitiken är också relevant i sammanhanget.

Om man enbart tittar på skatteutjämningsystemet ger det en ofullständig bild av hur Stockholmsregionen påverkas av statliga beslut. Skatteutjämningsen är en aspekt i en större bild.

Vår uppfattning är att Sverige behöver ett skatteutjämningsystem. Även Stockholms läns tillväxtförutsättningar påverkas negativt, ifall regionala klyftorna och orättvisor tillåts dela landet. För de flesta stockholmare är det också en självklarhet att samhället skall garantera att hela Sverige kan upprätthålla en anständig välfärd.

Skatteutjämning är bra för hela landet och exakt hur fördelningen ska se ut är en nationell fråga som hanteras av Sveriges riksdag. Vad som kan och bör diskuteras enligt vår uppfattning är nivåer och teknisk utformning av skatteutjämningsystemet, inte dess existens som sådant.

Den tidigare borgerliga majoritetens primitiva raskällande på utjämningen och dess propagandistiska försök att lura väljarna i vår region att hela utjämningen skulle kunna avskaffas, har i själva verket skadat den nödvändiga samverkan som krävs mellan vår region och resten av Sverige.

Motionen föranleder oss däremot att vilja initiera en mer samlad översyn utav hur hela den statliga nivåns verksamheter, agerande med mera påverkar stockholmsregionen. En sådan analys bör göras i syfte att skapa förutsättningar för framtida dialog mellan regionens politiker och statens representanter. Regionplane och trafiknämnden ges därför i uppdrag att undersöka förutsättningarna för ett sådant arbete.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 2 mars 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 15 mars 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt Regionplane- och trafiknämnden att undersöka förutsättningarna för en objektiv heltäckande undersökning av den samlade statliga nivåns påverkan på tillväxten och välfärden i Stockholms län, *att* därmed anse motionen besvarad.

Stockholms län är den stora bidragsgivaren till skatteutjämningsystemet. I systemet tas inte hänsyn till det högre kostnadsläget och löneläget i Stockholms län. Skatteutjämningsystemet borde vara tillväxtbefrämjande för Stockholmsregionen och hela Sverige. Systemet påverkar utvecklings- och kompetensfrågor. Det är därför viktigt att utjämningsystemets effekter på Stockholmsregionen när det gäller tillväxt, utveckling och kompetensfrågor utreds.”

Ärendet och dess beredning

Maria Wallhager med flera (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 9 december 2003, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt regionplane- och trafiknämnden att utreda framtida effekter på tillväxt-, utvecklings-, och kompetensfrågorna för Stockholmsregionen.

Ärendet har remitterats till landstingsdirektören.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 3 september 2004 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt landstingsstyrelsen att undersöka möjligheterna att uppdra åt forskningsinstitution att studera skatteutjämningsystemets effekter på tillväxt m m i Stockholmsregionen.

Bilagor

Motionen

Utjämningskommittén har nu presenterat slutbetänkandet om det kommunala statsbidrags- och utjämningsystemet. Förslaget leder till förändringar i samtliga kommuners och landstings inkomster jämfört med dagens system. För att undvika drastiska effekter för enskilda kommuner och landsting måste förändringarna enligt kommitténs bedömning införas successivt. Dessa effekter hanteras genom det föreslagna strukturbidraget.

Effekterna för kommuner och landsting med negativa bidragsförändringar införs successivt under en period om högst tio år. Den årliga negativa bidragsförändringen begränsas så att den högst motsvarar en utdebitering på 10 öre för kommuner respektive 5 öre för landsting beräknat på eget skatteunderlag. För en kommun med riksgenomsnittlig skattekraft rör det sig om knappt 150 kronor per invånare och år och för landsting ca 75 kronor per invånare.

15 av 20 landsting får genom förändringarna ökade inkomster. Förlorare är landstingen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Stockholm. Skatteutjämningsystemet borde bli genomskinligare och mer förutsägbart.

Regeringen ser sedan länge, Stockholmsregionen som den stora bidragsgivaren. Även den här gången är stockholmarna förlorare. Stockholms Läns Landsting får betala ännu mer än förut. Det är bedrägligt att det inte tas hänsyn till Storstockholms högre kostnadsläge och därmed högre löneläge. Stockholms Läns Landstings anställda betalar summan av storstadens höga levnadsomkostnader och de ska nu också betala mycket högre skatter än övriga landet.

Skatteutjämningsystemet borde vara tillväxtfrämjande, så är det dock inte med det svenska systemet. Men det är värre än så. Det påverkar tillväxtmöjligheterna i Stockholm negativt. Tidigare utredningar visar att detta också minskar hela landets tillväxtpotential. Troligen påverkar det därutöver utvecklings- och kompetensfrågorna. Problemet "brain-drain" bör också utredas, d.v.s. kommer länet att förlora nyckelpersoner för att de väljer andra länder.

Folkpartiet vill motverka allt detta. Effekterna av utjämningsystemet måste skyndsamt utredas på dessa punkter. En sådan utredning av SLL skulle ge viktiga argument i de fortsatta diskussionerna med regering och riksdag.

Vi föreslår därför att landstingsfullmäktige beslutar:

att uppdra till Regionplane- och trafiknämnden att utreda framtida effekter på tillväxt-, utvecklings- och kompetensfrågorna, av skatteutjämnings påverkan på Stockholmsregionen.

Stockholm den 9 december 2003

Maria Wallhager

Andres Käärik

Bo Lagerquist

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Den internationella och nationella konjunkturen får av naturliga skäl ett stort genomslag på den regionala utvecklingen i Sverige. Det finns också tydliga regionala skillnader beroende på att näringslivsstrukturen skiljer sig åt mellan olika delar av landet. Exempelvis har de senaste fyra årens nedgång inom telekom- och IT-industrin fått ett mycket stort genomslag på utvecklingen i Mälardalen och i synnerhet i Stockholmsområdet. Stockholm och Mälardalen uppvisade en ekonomisk tillväxt omkring 4,5 procent per år under perioden 1994-2000 vilket klart översteg rikets tillväxt på 3,5 procent per år. Efter 2002 är huvudstadsregionens ekonomiska utveckling klart sämre än rikets.

Frågan som ställs i motionen är om skatteutjämningen mellan landsting och kommuner har påverkat eller påverkar regionens ekonomiska utveckling negativt. När nedgången kom år 2000 drabbades Stockholmsregionen hårdare än övriga regioner i Sverige. Bakgrunden är att Stockholmsregionen är centrum för telekom- och IT-industrin som drabbades av det hårdaste bakslaget i konjunkturedgången. Det är också i hög grad utvecklingen inom finanssektorn och andra privata tjänstenäringsområden som ligger bakom den konjunkturedgång som huvudstadsregionen nu går igenom. Lågkonjunkturer har även påverkat regionens skatteintäkter negativt vilket har påverkat ekonomin till Stockholms läns landsting och kommunerna i regionen.

Det kommunala skatteutjämningsystemet innebär idag att landstinget och Stockholms kommunerna är nettobidragsgivare till övriga landets kommuner och landsting. Som framgår av tabellen nedan har Stockholms läns landstings kostnad för inkomst- och kostnadsutjämningen inklusive generellt statsbidrag mer än fördubblats mellan 2000 och 2004 till 3,6 miljarder kronor. Samtidigt betalade Stockholmsregionen totalt år 2004 ca 6,4 miljarder kronor i avgift till nuvarande inkomstutjämningen, inklusive generellt statsbidrag.

i mkr.	2000	2001	2002	2003	2004
Summa inkomst- och kostnadsutjämning	-2 194	-3 101	-4 398	-5 379	-5 361
Generellt statsbidrag	3 836	3 951	3 976	2 048	1 747
Summa	1 642	850	-422	-3 331	-3 614

Ställs regionens kostnader för utjämningsystemet inklusive generellt statsbidrag mot den totala lönesumman på ca 280 miljarder kronor 2003 motsvarar detta ca 2,3 procent av lönesumman. En sådan stor indragning

bidrar i det kortare perspektivet direkt till en negativ effekt på regionens ekonomiska tillväxt och detta är en av flera bidragande orsaker till konjunkturen i storstadsregionen. En sådan omfördelning av resurser leder även till en omfördelning av tillväxten. Om ett antagande görs att utjämningsystemet upphör att gälla medför det ett kapital tillskott på ca 6,4 miljarder kronor för Stockholmsregionen. Om hela summan exempelvis används till att sänka den länsvisa och de kommunala skattesatserna medför det på kort sikt en positiv effekt på regionens ekonomiska utveckling, allt annat lika. På lång sikt kan däremot staten bli tvungen till att finansiera landsting och kommuner som skulle få stora underskott genom att införa nya avgifter, skatter och/eller höja befintliga avgifter och skatter. Hur staten agerar har alltså stor påverkan på hur en sänkning av exempelvis skattesatsen på grund av reducerad/ingen kostnad för utjämning slår på regionens ekonomiska utveckling.

Skatteutjämningsystemet, dess utformning och konsekvenser är en fråga som med stor sannolikhet också fortsättningsvis kommer att var omstridd och därmed debatterad. I den debatten är det viktigt att landstinget deltar. En studie med den inriktning som motionärerna föreslår kan tillföra värdefull kunskap. Det bör undersökas om ett uppdrag med denna inriktning bör ges till någon forskningsinstitution.